

EXAMINING CAREER DEVELOPMENT NEEDS OF FACULTY OF EDUCATION STUDENTS *

(EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN
KARIYER GELİŞİMİ İHTİYAÇLARININ İNCELENMESİ)

Oya YERİN GÜNERİ¹

Dean W. OWEN²

İbrahim TANRIKULU³

Fevziye DOLUNAY CUĞ⁴

Ayşenur BÜYÜKGÖZE KAVAS⁵

ABSTRACT

The main aim of this study was to examine the career development needs of Faculty of Education students. In line with this purpose, the study investigated the role of gender, class and grade point average (GPA) on career development needs. Participants of the study were 236 (163 female, 68 male, 5 did not report gender) undergraduate university students in the age range of 20 to 27. The data were collected by *Career Development Needs Survey* (CDNS) developed by the first and the second researchers of this current study. The results revealed that the most pressing career development needs of the participants were obtaining information about world of work, transition from university to work life, career planning, and stress management. Career development needs of the participants did not change with respect to gender and class; whereas needs changed according to GPA. And, the participants' top three sources of help in career related issues were instructors in the university, friends and internet, respectively.

Key words: Career development needs, university students, sources of career support.

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kariyer gelişimi ihtiyaçlarını belirlemektir. Bu amaca paralel olarak, katılımcıların kariyer gelişimi ihtiyaçlarında cinsiyete, sınıfa ve akademik başarıya göre anlamlı farklılıklar olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmanın katılımcılarını, yaşları 20 ile 27 arasında değişen, 236 (163 kız, 68 erkek, 5 cinsiyetini belirtmeyen) lisans öğrencisi oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak bu çalışmanın birinci ve ikinci araştırmacıları tarafından geliştirilen “*Kariyer Gelişimi İhtiyaçları Anketi*” (KGİA) kullanılmıştır. Bulgular öğrencilerin öncelikli kariyer gelişimi ihtiyaçlarının, iş dünyası hakkında bilgi edinmek, üniversiteden iş yaşamına geçiş, kariyer planı oluşturma ve stresle başa çıkma olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin kariyer gelişimi ihtiyaçlarında cinsiyet ve sınıfa göre bir farklılık olmadığını, ancak ihtiyaçların akademik başarı düzeyine göre değişiklik gösterdiğini ortaya koymuştur. Ayrıca bulgular, öğrencilerin kariyer gelişimi ihtiyaçları ile ilgili konularda en çok yardım aldıkları ilk üç kaynağın sırasıyla, üniversitedeki hocalar, arkadaşlar ve internet olduğunu göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: Kariyer gelişimi ihtiyaçları, üniversite öğrencileri, kariyer yardım kaynakları.

*Bu çalışma X. Ulusal PDR Kongresi'nde sunulmuştur.

¹ Prof. Dr., ODTÜ, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, guneri@metu.edu.tr

² Prof. Dr., ODTÜ, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, dean@metu.edu.tr

³ Araş. Gör. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, ibrahimtanrikulu@gmail.com

⁴ Araş. Gör. Dr., Kocaeli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, fevziye.dolunay@kocaeli.edu.tr

⁵Yrd. Doç. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, aysenur@omu.edu.tr

SUMMARY

Introduction

University education is a developmental period in which university students experience various changes in academic, social, personal, and vocational aspects. Studies examining the problems in this period revealed that university students need to receive counseling about social, vocational, and academic issues (Gallagher, Golin & Kelleher, 1992). Studies in recent years highlighted that the need of counseling increasingly gets more complicated (Benton, Robertson, Tseng, Newton, & Benton, 2003), and these needs differ according to gender and grade (Atik, & Yalçın, 2010). Another study (Brunner, Wallace, Reymann, Sellers, & McCabe, 2014) emphasized that career counseling needs and exploring career opportunities continuously increase for the university students.

University years are also theoretically considered as a transitional period in career development (Kuzgun, 2000; Super, 1990). University students feel anxious due to not knowing oneself in detail, not knowing about the professions and experiencing career indecision (Mauer & Gysbers, 1990). For this reason, they need to develop skills to know more about themselves (Super, 1988) and world of work (Kelly & Pullver, 2003).

University students receive help from different sources for the needs of career development. For example, Ware (1986) stated that a career development course, a field placement course, as well as academic advisers were reported as the three most frequently sources of help for career development sources of the undergraduate psychology students. In another study, Fouad et al., (2006) found that university students need to obtain help about readiness to make a decision, necessary information to make a decision besides conflict resolution skills.

In Turkey, reasons of university student's occupational choice (Abişeva, 1997; Koç, 1991, Korkut Owen, Dursun Kepir, Özdemir, Ulaş, & Yılmaz, 2012; Sarıkaya & Khorshid, 2009; Aycan & Fikret-Paşa, 2003), work and career values (Adıgüzel, 2009; Eyüboğlu, 2006; Pilavcı, 2007; Pişkin & Gerçek, 2008), career barriers and commitment to career choices (Balın, 2008), career decision-making difficulties (Bacanlı, 2015), career indecision (Büyükgöze-Kavas, 2011), career adaptabilities (Büyükgöze-Kavas, 2014), attitudes toward career counseling (Büyükgöze-Kavas, 2015), career adaptability and optimism (Erdoğan-Zorver & Korkut Owen, 2014), perceptions and expectations toward career counseling services in universities (Işık, 2007) were examined in the studies carried out with university students. In addition to these studies, research about vocational group counseling (e.g., Arıcak, 1999; Erdoğan-Zorver, 2013) also draws attention. Lastly, career development was found as a significant issue that university students need help (Yerin-Güneri & Çapa Aydın, 2010).

Purpose

The aims of this study were 1) to determine the career development needs of the participants, 2) to investigate the role of gender, class and grade point average

(GPA) on career development needs of Faculty of Education students, and 3) to identify the helping sources related to career development needs of the participants.

Method

Sample

Participants of the study were 236 (163 female, 68 male, 5 did not report gender) undergraduate students with an age range of 20 and 27 ($X = 22.2$, $SS = 1.30$). The distribution of the students in terms of years was as follows: 22.5% were from sophomores, 48.7% juniors, and 28.4% seniors. The grade point average (GPA) of the participants was 3.05 ($SS = .49$).

Data Collection Tool

The first and the second researchers of this study developed a new instrument, *Career Development Needs Survey* (CDNS), for this study. Several different steps were followed in the development of this survey. First of all, after a detailed literature review, a question pool based on career development sufficiency (etc. NOICC, 1992, cited in Niles & Harris-Bowlsbey, 2013) and needs (e.g., Gallagher et al., 1992) of university students was formed by the researchers. Second, some questions were chosen from this question pool and draft survey was generated with these chosen questions. Third, the views of two expert academicians in the counseling field were asked to review the draft of the survey. Lastly, based on the expert recommendations, revisions and corrections were made to the survey to enhance its readability, clarity and the final version of the survey was produced by the researchers. The survey consisted of three parts. The first part included demographic questions, the second part comprised of career development questions, and the last part included the help sources related to career development of the participants.

Data Analysis Procedures

Descriptive statistics were conducted in order to determine the frequencies and percentages. A MANOVA was used in order to find whether career development needs of students changed with respect to gender, class, and GPA.

Results

Career Development Needs Survey (CDNS)

The findings indicated that the mean values of the participant ratings to the *CDNS* varied between 3.18 and 4.41 (see Table 2). Considering the overall mean values, 26 items out of 36 resulted in a mean value of below 4. The items whose mean values equaled to 4 or above were about “*Self Knowledge*”. On the other hand, the items whose mean values were lower than 4, were related with “*Discovering Occupational and Educational Opportunities*” and “*Career Planning*”.

The Impact of Gender, Year Level and GPA on Career Development Needs

A MANOVA was conducted to examine the impact of gender, class and GPA on career development needs of the participants. No significant differences could be detected in terms of the impact of the gender and class on the career development

needs of the participants. However, GPA was found as having a significant impact on the career development needs of the participants [Wilks' λ : 0.93, $F(3,196)= 4.74$, $p < .05$, $\eta^2 = .064$]. To be able identify the source of this impact, an ANOVA was carried out. According to the findings, the participants possessing a GPA score of 3.00 or above had significantly higher scores in *Career Planning* compared to the participants possessing a GPA score of 2.99 or below [$F(1,198) = 9.02$, $p < .05$, $\eta^2 = .044$]. In other words, the participants possessing a GPA score of 3.00 or above reported significantly less career planning needs.

Help Seeking Behaviors and Sources of Help for Career Development Needs

While 42.4% of the participants self-reported getting help for career needs, 57.6% did not obtain any help concerning career needs. In regard to the participants' sources of help for career needs, university instructors (35.9%), friends (16.5%), the Internet (14.6%), university career planning centers (7.8%), and siblings (6.8%) were respectively reported as the main sources of help for career needs.

Discussion and Conclusions

The findings showed that students at the Faculty of Education were in need of acquiring more knowledge on the world of business, transition from university life to business life, creating a career plan and managing stress. This finding is in parallel with the research suggesting that the career needs of the university students involve identifying and planning life goals, finding a job after graduation, managing career related stress, anxiety and fears (Gizir, 2005; Yerin-Güneri, Aydın, & Skovholt, 2003).

In this study, knowledge about the self was the primary career need of the university student participants. This finding was confirmed by some of the previous investigations (Healy & Reilly, 1989). Therefore, professional services aiming to support the career development of the university students should give priority to self-knowledge, discovering occupational and educational opportunities, career planning as well as stress management.

The findings of this current study demonstrated that gender and year level were not significant variables in the career development needs of the participants. This suggests that career development of the university students' needs should be addressed regardless of their gender and the year level differences. Yet, contradictory findings concerning the impact of gender on career development needs were reported in the extant literature. For example, Yerin-Güneri and Çapa-Aydın (2012) found that female university students reported more needs involving career, university life and personal and individual concerns compared to the males.

In this present research, the participants possessing a GPA score of 3.00 or above reported having less career planning needs. Similarly, Büyükgöze-Kavas (2011) found out that the academically successful university students experienced less career uncertainty and had more self-sufficiency in career decision making.

An important finding was about the university students' chief source of help in career related issues. University student participants of this study indicated the university instructors as the number one source of help when they need support concerning career development. Studies conducted in Turkey besides other countries confirm this finding (Işık, 2007; Ware, 1986). This finding implies the importance of the university instructors in providing help in career development issues of the university students.

Another interesting finding was the university students did not consider the career counseling services as a major source of help, which was validated by the past research (Lunneborg, 1986; Fouad et al., 2006). According to Işık (2007), that the university students' being unaware of the career counseling services offered by the university career counseling services and their hesitation about seeking help can be possible reasons for this situation. Hence, the university career counseling centers should spend more energy to introduce their services to the university students. In addition, considering that students in different faculties may need different career counseling needs, university faculty managements should identify the career counseling needs of their students, which can provide more effective career counseling services to students in their faculty.

With regards to the university students' hesitation about seeking help for career related issues, counselors and psychologists working at the university counseling centers, as well as the academicians have considerable responsibilities. They need to develop projects that they can work together and produce more concrete and effective contributions to the career development needs of the university students.

The existing investigations have shown that the Internet and the other online digital tools have begun to provide important information about career, career needs, career development, career planning and occupations (Zalaquett & Osborn, 2007); and the Internet and the other online digital tools are becoming more widespread among university students (Haberstroh, Rowe, & Cisneros, 2009). However, the participants of this present study reported that they did not utilize the internet and the other online digital tools as one of the primary sources of help. Therefore, future studies can focus on how much the university students are knowledgeable about the sources provided by the Internet and the other online digital tools. Furthermore, future studies can also investigate what types of career related information on the Internet and on the other online digital tools are commonly searched and utilized by the university students. Such data can guide the researchers and the practitioners about how they can employ the Internet and the other online digital tools in career development services.

Consequently, findings of this current study suggest practical and theoretical implications to the counselors working in university counseling centers as well as the specialists working in career planning centers about the career development needs of the university students.

GİRİŞ

Üniversite yılları akademik, sosyal, kişisel ve mesleki alanlarda birçok değişimin yaşandığı önemli bir gelişimsel dönemdir. Öğrencilerin bu dönemde karşılaştıkları problemleri inceleyen birçok çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmalardan elde edilen bulgular, üniversite öğrencilerinin kişisel, sosyal, mesleki ve akademik konularda psikolojik danışma yardımı almaya gereksinim duyduklarını göstermektedir (Gallagher, Golin ve Kelleher, 1992). Son yıllarda yapılan bazı araştırmalar ise, üniversite öğrencilerin psikolojik danışma ihtiyaçlarının gittikçe artan bir biçimde karmaşıklaştığının altını çizmekte (Benton, Robertson, Tseng, Newton ve Benton, 2003) ve bu ihtiyaçların cinsiyete, sınıfa göre farklılaştığını göstermektedir (Atik ve Yalçın, 2010). Benton ve diğerleri (2003) tarafından yapılan boylamsal bir çalışmada, bir üniversite psikolojik danışma merkezinden 13 yıllık dönem içinde öğrencilerin yardım aldıkları problemler incelenmiş ve toplam 19 sorun alanından 14'ünde artış tespit edilmiştir. Ayrıca, akademik ve mesleki problemlerin 13 yıllık dönemin özellikle son sekiz yılında dört kat artış gösterdiği bulunmuş ve bu durumun ise öğrencilerin yaşadıkları kariyer kararsızlığındaki artıştan kaynaklandığı belirtilmiştir. Son yıllarda yapılan bir diğer çalışmada ise, (Brunner, Wallace, Reymann, Sellers ve McCabe, 2014) üniversite öğrencilerinin kariyer psikolojik danışmanlığına ve kariyerleri keşfetmeye yönelik yardım gereksinimlerinin artarak devam ettiği vurgulanmıştır.

Üniversite yılları kariyer gelişim kuramcıları tarafından öğrencilerin daha detaylı amaçlara ve planlara yöneldiği bir geçiş dönemi olarak değerlendirilmektedir (Kuzgun, 2000; Super, 1990). Öğrenciler, içinde buldukları bu geçiş döneminde birçok gelişimsel değişikliği deneyimlemenin yanı sıra, gelecekteki kariyerlerini şekillendirecek birçok önemli kararla karşı karşıya kalmaktadır. Bu zorlayıcı dönemde kendilerini yeterince tanımamanın, meslekler hakkında yeterince bilgi sahibi olmamanın ve kariyer konusunda kararsızlığın getirdiği kaygıyı yaşayan öğrenciler (Mauer ve Gysbers, 1990), öncelikle kendilerini (Super, 1988) ve iş dünyasını iyi bir şekilde tanımalarına yardımcı olacak bilgi ve becerilere ihtiyaç duymaktadır (Kelly ve Pullver, 2003).

Üniversite öğrencileri kariyer gelişimi ihtiyaçlarına yönelik farklı kaynaklardan yardım almaktadır. Örneğin Ware (1986), psikoloji bölümü öğrencileri ile yaptığı çalışmasında, sırasıyla “kariyer gelişimi dersinin”, “alana yerleştirme dersinin” ve “psikoloji bölümündeki akademik danışmanların” öğrencilerin kariyerleri hakkında en sık yararlandıkları kaynaklar olduğunu bulmuştur. Aynı çalışmanın sonuçlarına göre öğrenciler, özgeçmiş yazma, kariyer planlarına uygun ders seçme ve iş mülakatı becerileri başta olmak üzere, kariyerleri ile ilgili çeşitli konularda yardıma gereksinim duyduklarını belirtmişlerdir. Fouad ve diğerleri (2006) tarafından yapılan bir diğer çalışmada ise, üniversite öğrencilerinin kariyer kararı vermek için hazır bulunuşluk, gerekli bilgilere sahip olma ve çatışma çözme becerileri konularında yardıma ihtiyaç duydukları belirtilmiştir.

Ülkemizde, üniversite öğrencileri ile yürütülen çalışmalarda öğrencilerin meslek seçimini etkileyen değişkenlerin (Abişeva, 1997; Koç, 1991, Korkut Owen,

Dursun Kepir, Özdemir, Ulaş ve Yılmaz, 2012; Sarıkaya ve Khorshid, 2009; Aycan ve Fikret-Paşa, 2003), iş ve kariyer değerlerinin (Adıgüzel, 2009; Eyüboğlu, 2006; Pilavcı, 2007; Pişkin ve Gerçek, 2008), algılanan kariyer engelleri ve kariyer seçimine bağlılığın (Balın, 2008), kariyer karar verme güçlüklerinin (Bacanlı, 2015), kariyer kararsızlığının (Büyükgöze Kavas, 2011), kariyer uyum yeteneklerinin (Büyükgöze-Kavas, 2014), kariyer psikolojik danışmanlığına yönelik tutumların (Büyükgöze Kavas, 2015), kariyer uyumu ve iyimserliğinin (Erdoğan Zorver ve Korkut Owen, 2014), üniversitedeki kariyer danışmanlığı hizmetlerine ilişkin algı ve beklentilerin (Işık, 2007) incelendiği görülmektedir. Bunlara ek olarak, üniversite öğrencileri ile yürütülen mesleki grup danışmanlığına ilişkin araştırmalar da (örn; Arıcak, 1999; Erdoğan Zorver, 2013) dikkati çekmektedir. Üniversite öğrencilerinin psikolojik danışma ihtiyaçlarını inceleyen başka bir çalışmada ise, öğrencilerin yardım almaya en çok ihtiyaç duydukları alanın kariyer gelişimine yönelik olduğu bulunmuştur (Yerin Güneri ve Çapa Aydın, 2010). İhtiyaç belirleme çalışmaları, üniversitelerde çeşitli birimlerde verilen kariyer gelişimi ve kariyer psikolojik danışmanlığı hizmetlerinin farklı öğrenci gruplarının çeşitlilik gösteren ihtiyaçlarına duyarlı bir biçimde planlanması ve sunulması açısından önem taşımaktadır. Bu noktadan hareketle bu çalışmada, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kariyer gelişim ihtiyaçlarını belirlemek; bu ihtiyaçların cinsiyet, sınıf düzeyi ve akademik başarıya göre değişip değişmediğini incelemek ve öğrencilerin kariyerleri ile ilgili konularda hangi kaynaklardan yardım aldıklarını saptamak amaçlanmıştır. Çalışmanın bulgularının Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kariyer gelişimi ihtiyaçlarına dikkat çekilmesi ve onlara sağlanacak kariyer danışmanlığı hizmetlerinin planlanması konularında yol gösterici olacağı umulmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Deseni

Bu çalışmada Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kariyer gelişim ihtiyaçlarının belirlenmesi amacıyla tarama araştırması yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın verileri demografik bilgi formuyla birlikte “*Kariyer Gelişimi İhtiyaçları Anketi*” (KGİA) kullanılarak elde edilmiştir. Nicel verilere betimsel analiz yapılmıştır. Ayrıca, kariyer gelişim ihtiyaçlarının cinsiyet, sınıf düzeyi ve akademik başarı düzeyine göre değişip değişmediğini incelemek için çok yönlü varyans analizi (MANOVA) uygulanmıştır.

Katılımcılar

Bu araştırmaya, bir devlet üniversitesinin Eğitim Fakültesinde İngilizce öğretmenliği (104, %42,6), bilgisayar ve öğretim teknolojileri öğretmenliği (57, %23,4), fen bilgisi öğretmenliği (41, %16,8), ilköğretim matematik öğretmenliği (22, %9) ve okulöncesi öğretmenliği (15, %6,1) bölümlerinde okuyan 236 (163 kız, 68 erkek, 5 cinsiyetini belirtmeyen) öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Katılımcıların yaşları 20 ile 27 arasında değişmektedir ($X=22,2$, $SS=1,30$), sınıflara göre dağılımları da şu şekildedir: %22,5’i ikinci sınıf, % 48,7’si üçüncü sınıf ve

%28,4'ü dördüncü sınıf. Öğrencilerin genel akademik not ortalaması ise 3,05'tir (SS=.49). Çalışmaya birinci sınıf öğrencilerinin katılımı sağlanamamıştır.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada veri toplama aracı olarak bu çalışmanın birinci ve ikinci araştırmacıları tarafından geliştirilen *Kariyer Gelişim İhtiyaçları Anketi* (KGİA) kullanılmıştır. Anket geliştirme sürecinde, üniversite öğrencilerinin farklı alanlardaki kariyer gelişimi yeterlikleri (örn. NOICC, 1992, aktaran Niles ve Harris-Bowlsbey, 2013) ve ihtiyaçları (örn., Gallagher ve diğerleri, 1992) temel alınarak bir madde havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra bu havuzdan seçilen maddelerden bir taslak anket formu hazırlanmıştır. Hazırlanan taslak form, PDR alanındaki iki öğretim üyesinin görüşlerine sunulmuştur. Alınan geri bildirimler doğrultusunda anket formunda gerekli iyileştirmeler ve değişiklikler yapılmıştır.

KGİA üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, yaş, cinsiyet, genel akademik ortalama, sınıf ve bölüme ilişkin sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise, kariyer gelişimi ihtiyaçlarını belirlemeyi amaçlayan 35 madde yer almaktadır. Katılımcılardan bu maddeleri 5'li derecelendirme ölçeğinde (1: "Büyük oranda katılmıyorum", 2: "Katılmıyorum", 3: "Emin değilim", 4: "Katılıyorum" ve 5: "Büyük oranda katılıyorum") cevaplandırmaları istenmiştir. Anketin son bölümünde öğrencilere üniversite eğitimleri sırasında kariyerleri ile ilgili konularda herhangi bir yardım alıp almadıkları sorulmuş, yardım aldığını belirten öğrencilerden hangi kaynakları kullandıklarını en sıklıkla baş vurduklarından başlayarak sıralamaları istenmiştir.

Anketin ikinci bölümünde bulunan, öğrencilerin kariyer ihtiyaçlarına ilişkin 35 maddeye, ölçeğin yapı geçerliğini test etmek amacıyla açımlayıcı faktör analizi yapılmıştır. Verilerin faktör analizine uygunluğunu belirlemek amacıyla Bartlett küresellik testi ve Kaiser-Meyer-Olkin değeri incelenmiştir. Bartlett küresellik testi istatistiksel olarak anlamlı [$\chi^2(595)=4240.69$; $p=.00$] bulunmuştur. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değerinin ise, .92 olduğu saptanmıştır.

Toplam 236 katılımcıdan elde edilen verilere Maksimum olabilirlik yöntemi (Maximum likelihood) kullanılarak faktör analizi uygulanmıştır. Faktör analizi sonucunda öz değeri 1'in üzerinde olan beş faktör bulunmuştur. Ancak yamaç birikinti grafiğinin incelenmesi sonucunda, maddelerin üç faktörlü bir yapıya işaret ettiği görülmüş ve faktör analizi üç boyutla sınırlandırılarak tekrarlanmıştır. Buna göre elde edilen üç faktörlü yapı varyansın %48'ini açıklamaktadır. "*Kariyer Planlama*" olarak adlandırılan birinci faktörde yükleri .74 ve .43. arasında değişen 14 madde bulunmaktadır. İkinci faktör "*Kendini Tanıma*" olarak adlandırılmıştır ve yükleri .73 ile .43 arasında değişen 12 maddeyi içermektedir. Dokuz maddeden oluşan üçüncü ve son faktörün yükleri ise, .80 ile .44 arasında değişmiş ve "*İş ve Eğitim Olanaklarını Keşfetme*" olarak adlandırılmıştır (Tablo 1). Üç faktörlü bu yapı toplam varyansın %48'ini açıklamıştır. Her bir faktörün açıkladığı varyans ise sırasıyla, %37, %6 ve %5 olmuştur.

Hesaplanan Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı değeri Kariyer Gelişimi İhtiyaçları Anketi maddelerinin tümü için .94; ölçeğin üç alt boyutu (*Kariyer*

Planlama, Kendini Tanıma, İş ve Eğitim Olanaklarını Keşfetme) için sırasıyla; .86, .88, .90 olmuştur.

Tablo 1. Kariyer Gelişimi İhtiyaçları Maddelerinin Faktör Yükleri

Maddeler	Faktör Yükleri		
	1	2	3
Aldığım kararları uygulamak benim için çok kolaydır	.74		
Meslek seçimim ve mesleki hedefime ulaşmak için yaptığım plan konusunda içim rahat	.69		
İyi biçimde tasarlanmış bir yaşam planım var	.69		
Gelecekte yapmak istediğim meslekle ilgili belirgin planlarım var	.68		
Mezun olduktan sonra nasıl iş bulacağımı biliyorum	.68		
Üniversite yaşamından iş yaşamına kolayca geçiş yapabileceğime inanıyorum	.65		
Mesleki hedefime doğru iyi bir ilerleme gösterdiğime inanıyorum	.59		
Benim için en uygun olan işin ne olduğunu kolaylıkla tanımlayabilirim	.57		
Karar verme becerilerim iyidir	.57		
Akademik gelişimimin önündeki engelleri tespit edebilir ve aşabilirim	.51		
Zamanımı nasıl daha etkili ve iyi bir şekilde yönetebileceğimi biliyorum	.49		
Yaşamımdaki stresi kontrol etmede iyiyim	.49		
Derslerle ilgili ödevleri okumaları ve diğer gereklilikleri zamanında yaparım	.44		
Başarılı olmam için gerekli akademik becerilerimin olduğuna inanıyorum	.43		
Benim kişiliğime uygun işlerin neler olabileceğini biliyorum		.73	
Doğal yeteneklerimin neler olduğunun farkındayım		.71	
Ne tür işleri iyi yapabileceğimi biliyorum		.66	
Gelecekte nasıl bir işte çalışmayı isteyeceğim hakkında düşündüm		.63	
Gelecekteki meslek planlarımı yaparken aileme ve serbest zaman etkinliklerime zaman ayırmanın ne kadar önemli olduğunu biliyorum		.57	
Kendim ve yeteneklerim hakkında olumlu bir bakış açısına sahibim		.55	
Duygu ve düşüncelerimi açık bir biçimde ifade etme becerisine sahibim		.48	
Ne zaman strese girdiğimin farkına varabilirim		.48	
Kendimi ve başkalarını anlamak için gereken bilgi ve beceriye sahibim		.46	
Gerektiğinde yaşantımda değişiklikler yapabilirim		.45	
Gelecek yaşamımda çalışabileceğimi düşündüğüm birkaç meslek var		.44	
Gelecekteki kariyerimle ilgili sevdiğim ve sevmediğim şeyler hakkında belirgin bir fikrim var		.43	
Birçok iş alanı için ne tür bir üniversite eğitiminin ya da diğer, eğitimlerin gerekli olduğunu genellikle bilirim			.80
Çoğu meslekte elde edebileceğim kazanç ve diğer avantajlar hakkında iyi bir kaniya sahibim			.70
İş dünyası hakkında bilgiliyim			.68
Meslekler hakkında nasıl bilgi edineceğimi biliyorum			.68
Meslekler hakkında bilgi edinmek benim için kolay			.67
Çoğu meslek hakkında iyi bir genel bilgimin olduğuma inanıyorum			.66
Gelecekte sahip olabileceğim mesleki fırsatlara ilişkin gerçekçi bir bakış açısına sahibim			.51
İş mülakatlarında başarılı olmak için gerekli bilgi ve becerilere sahibim			.46
Etkili bir özgeçmiş ve iş başvurusu hazırlayabilirim			.44

İşlem

İlk olarak çalışmanın yürütüldüğü üniversitenin İnsan Araştırmaları Etik Kurulu'ndan gerekli uygulama izni alınmıştır. Ardından, verileri sınıf ortamında toplayabilmek amacıyla öğretim üyeleri ile iletişime geçilmiş, çalışmanın amacı kendilerine açıklanmış ve derslerinde uygulama yapabilmek için izin alınmıştır. Anket uygulamasından önce, katılımcılara çalışmanın amacı açıklanmış ve

araştırmaya gönüllü olarak katılımlarının önemi vurgulanmıştır. Araştırmaya katılımı teşvik etmek için herhangi bir motivasyon sağlayıcı (kupon vb.) kullanılmamıştır. Katılımcıların anketi cevaplandırma süresi 10-15 dakika arasında değişiklik göstermiştir.

Verilerin Analizi

Katılımcıların kariyer gelişimi konusunda en çok yardıma gereksinim duydukları alanları ve kariyer ile ilgili konulardaki destek kaynaklarını belirlemek amacıyla betimsel istatistik analizi kullanılmıştır. Cinsiyetin, sınıf düzeyinin ve genel akademik ortalamasının KGİA'dan alınan alt boyut puanlarının ortalamalarında bir farklılığa neden olup olmadığını belirlemek amacıyla ise, 3X2 Çok Yönlü Varyans Analizi yapılmıştır.

Çalışmanın bağımlı değişkenlerini *Kariyer Planlama*, *Kendini Tanıma*, *İş ve Eğitim Olanaklarını Keşfetme* konularındaki ihtiyaçlar oluştururken, bağımsız değişkenlerini cinsiyet (kız, erkek), sınıf (2. 3. ve 4.) ve genel akademik ortalama (2.99 ve altı; 3.00 ve üzeri) oluşturmuştur.

BULGULAR

Kariyer Gelişimi İhtiyaçları

Bulgular, katılımcıların maddelere verdikleri yanıtların ortalamaları 4.41 ile 3.18 arasında değiştiğine işaret etmektedir (Tablo 2). Katılımcıların her bir kariyer gelişimi maddesinden aldığı ortalamalara bakıldığında, 36 maddenin 26'sının ortalamasının 4'ün altında olduğu gözlenmektedir. Ortalaması 4 ve üzerinde olan maddeler ağırlıklı olarak *Kendini Tanıma* alt boyutu ile ilişkiliyken, ortalaması 4 ve altında olan maddelerin yoğunlukla *İş ve Eğitim Olanaklarını Keşfetme* ile *Kariyer Planlama* alt boyutlarına yönelik olduğu dikkati çekmektedir. Ortalamaya göre kariyer gelişimi ihtiyaçları maddelerinin sıralamasında dikkati çeken noktalardan bir diğeri de, 3.50 ve altında ortalamaya sahip olan 8 madde arasında *Kariyer Planlama* boyutu altında toplanan ihtiyaç maddelerinden 4 tanesinin yer almasıdır.

Tablo 2. Kariyer Gelişimi İhtiyaçlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Kariyer Gelişimi İhtiyaçları	n	ort	ss
Gelecekteki meslek planlarımı yaparken aileme ve serbest zaman etkinliklerime zaman ayırmanın ne kadar önemli olduğunu biliyorum	235	4.41	0.68
Ne zaman strese girdiğimin farkına varabilirim	236	4.37	0.68
Duygu ve düşüncelerimi açık bir biçimde ifade etme becerisine sahibim	236	4.20	0.80
Gelecekte nasıl bir işte çalışmayı isteyeceğim hakkında düşündüm	236	4.19	0.85
Kendimi ve başkalarını anlamak için gereken bilgi ve beceriye sahibim	235	4.09	0.70
Benim kişiliğime uygun işlerin neler olabileceğini biliyorum	235	4.06	0.80
Başarılı olmam için gerekli akademik becerilerimin olduğuna inanıyorum	235	4.03	0.84
Ne tür işleri iyi yapabileceğimi biliyorum	236	4.03	0.87
Doğal yeteneklerimin neler olduğunun farkındayım	236	4.00	0.88
Kendim ve yeteneklerim hakkında olumlu bir bakış açısına sahibim	236	3.97	0.92
Gelecekteki kariyerimle ilgili sevdiğim ve sevmediğim şeyler hakkında belirgin bir fikrim var	236	3.95	0.87

Gelecek yaşamımda çalışabileceğimi düşündüğüm birkaç meslek var	236	3.94	0.86
Gerektiğinde yaşantımda değişiklikler yapabilirim	235	3.93	0.85
Meslekler hakkında nasıl bilgi edineceğimi biliyorum	236	3.88	0.87
Zamanımı nasıl daha etkili ve iyi bir şekilde yönetebileceğimi biliyorum	234	3.77	0.90
Akademik gelişimin önündeki engelleri tespit edebilir ve aşabilirim	236	3.77	0.87
Benim için en uygun olan işin ne olduğunu kolaylıkla tanımlayabilirim	235	3.75	0.92
Karar verme becerilerim iyidir	235	3.75	0.92
Gelecekte sahip olabileceğim mesleki fırsatlara ilişkin gerçekçi bir bakış açısına sahibim	236	3.72	0.92
Meslekler hakkında bilgi edinmek benim için kolaydır	236	3.67	0.90
Aldığım kararları uygulamak benim için çok kolaydır	234	3.63	1.01
Etkili bir özgeçmiş ve iş başvurusu hazırlayabilirim	235	3.63	1.03
Çoğu meslekte elde edebileceğim kazanç ve diğer avantajlar hakkında iyi bir kaniya sahibim	236	3.61	1.01
Mezun olduktan sonra nasıl iş bulacağımı biliyorum	233	3.57	0.91
Birçok iş alanı için ne tür bir üniversite eğitiminin ya da diğer eğitimlerin gerekli olduğunu genellikle bilirim	236	3.56	0.98
Mesleki hedefime doğru iyi bir ilerleme gösterdiğime inanıyorum	235	3.55	1.06
Çoğu meslek hakkında iyi bir genel bilgimin olduğuma inanıyorum	236	3.52	0.97
Gelecekte yapmak istediğim meslekle ilgili belirgin planlarım var	235	3.41	1.16
İyi biçimde tasarlanmış bir yaşam planım var	236	3.39	1.00
İş mülakatlarında başarılı olmak için gerekli bilgi ve becerilere sahibim	235	3.37	1.05
Yaşamımdaki stresi kontrol etmede iyiyim	235	3.37	1.03
Meslek seçimim ve mesleki hedefime ulaşmak için yaptığım plan konusunda içim rahat	236	3.36	1.11
Üniversite yaşamından iş yaşamına kolayca geçiş yapabileceğime inanıyorum	235	3.28	1.12
İş dünyası hakkında bilgiliyim	236	3.21	0.92
Derslerle ilgili ödevleri okumaları ve diğer gereklilikleri zamanında yaparım	235	3.18	1.27

Cinsiyet, Sınıf ve Akademik Ortalamanın Öğrencilerin Kariyer İhtiyaç Alanları Üzerindeki Etkisi

KGİA'nın alt boyutlarından (Kariyer Planlama, Kendini Tanıma, İş ve Eğitim Olanaklarını Keşfetme) alınan puanların cinsiyet, sınıf ve akademik ortalamaya göre farklılık gösterip göstermediğini incelemek için çok yönlü varyans analizi (MANOVA) yapılmıştır. Kız ve erkek öğrencilerin [Wilks' λ : 0.98, $F(3, 196)= 1.00$, $p > .05$, $\eta^2= .015$] ve farklı sınıflarda okuyan öğrencilerin kariyer gelişimi ihtiyaçları ölçeğinin alt boyutlarından aldıkları puanlar [Wilks' λ : 0.96, $F(6, 392)= 1.34$, $p > .05$, $\eta^2= .020$] arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Ancak, öğrencilerin genel akademik not ortalaması düzeyleri ile "Kariyer Planlama" alt ölçeğinden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür [Wilks' λ : 0.93, $F(3,196)= 4.74$, $p < .05$, $\eta^2= .064$]. Bu farkın nereden kaynaklandığını anlamak için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları incelenmiş ve buna göre genel akademik ortalaması 3.00 ve üzerinde olan öğrencilerin kariyer planlama alt boyutundan aldıkları ortalama puanların 2.99 ve altında olan öğrencilerden anlamlı derecede yüksek olduğu [$F(1,198)= 9.02$, $p < .05$, $\eta^2= .044$] bulunmuştur. Başka bir deyişle, genel akademik not ortalaması 3.00 ve üzerinde olan öğrenciler "Kariyer Planlama" alt boyutunda anlamlı düzeyde daha az ihtiyaç belirtmişlerdir.

Öğrencilerin Kariyer İle İlgili Konularda Yardım Alma Durumları ve Yardım Kaynakları

Öğrencilere şu an kariyerleri ile ilgili konularda yardım alıp almama durumları sorulduğunda, %42,4'ü yardım aldığını belirtirken, %57,6'sı kariyerlerine ilişkin herhangi bir yardım almadıklarını ifade etmiştir. Yardım alınan kişi ya da kaynakların, üniversitedeki hocalar (%35,9), arkadaşlar (%16,5), internet (%14,6), üniversite kariyer planlama merkezi (%7,8) ve kız/erkek kardeş/ler (%6,8) olduğu görülmektedir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Bu çalışmanın başlıca amacı, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kariyer gelişimi ihtiyaçlarını ve bu ihtiyaçların cinsiyet, sınıf düzeyi ve akademik başarıya göre ne gibi farklılıklar gösterdiğini incelemektir. Çalışmanın bulguları Eğitim Fakültesi öğrencilerinin, iş dünyası hakkında bilgi edinme, üniversite yaşamından iş yaşamına geçiş, kariyer planı oluşturma ve stresle başa çıkma konularında ihtiyaç belirttiklerini göstermiştir. Bu bulgu, üniversite öğrencilerinin yaşam hedeflerini belirleme ve planlama, mezuniyet sonrası işe girme, stres, kaygı ve korku ile başetmeye yönelik ihtiyaçları olduğunu rapor eden çalışmalarla (Yerin Güneri, Aydın ve Skovholt, 2003) paralellik göstermektedir. Benzer biçimde, Gizir (2005) ODTÜ son sınıf öğrencilerinin akademik, mesleki ve sosyal alanlarda sıklıkla karşılaştıkları problemleri belirlemek amacıyla yürüttüğü çalışmasında, özellikle Eğitim Fakültesi öğrencilerinin mesleklerine yönelik ve maddi açıdan uygun iş bulma, yeterli mesleki formasyona sahip olmama, mezuniyet sonrası ne yapacağını bilememe konularında kaygı yaşadıklarını göstermiştir.

Bu çalışmanın bulguları, öğrencilerin en çok ihtiyaç belirttikleri kariyer gelişimi boyutunun kendini tanıma olduğuna işaret etmiştir. Bu bulgu diğer bazı çalışmalarla (Healy ve Reilly, 1989) paralellik göstermektedir. Bu bağlamda, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kariyer gelişimini desteklemek amacıyla sağlanacak hizmetlerde, kendini tanıma, iş ve eğitim olanaklarını keşfetme, kariyer planlama ve stres yönetimine yönelik ihtiyaçlara öncelik verilmesi önerilebilir.

Bu çalışmanın sonuçları cinsiyet ve sınıf düzeyinin, ölçeğin alt boyutlarından alınan puanlar üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını göstermiştir. Bu bulgu, benzer gelişim dönemi içinde yer alan öğrencilerin sınıf ve cinsiyet farkı olmaksızın benzer kariyer gelişimi ihtiyaçlarına sahip olduğu ve öğrencilere sunulacak kariyer gelişimi ve danışmanlığı hizmetlerinde bunun dikkate alınmasının önemli olduğu şeklinde değerlendirilebilir. Ancak, cinsiyet açısından farklılık bulunmamasına ilişkin alan yazında farklı bulgular bulunmaktadır. Örneğin, Yerin Güneri ve Çapa Aydın (2012) üniversite öğrencilerinin en çok kariyerlerine yönelik konularda yardıma gereksinimleri olduğunu, bununla birlikte kız öğrencilerin başta kariyer olmak üzere üniversite yaşamı ve kişisel kaygılar konularında erkek öğrencilerden daha fazla yardıma ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.

Bu çalışmada elde edilen bir diğer bulgu da, öğrencilerin akademik ortalamalarına göre kariyer planlama alt ölçeğinden aldıkları ortalama puanlar

arasında anlamlı farklılıklar olduğudur. Genel akademik ortalaması 3.00 ve üzerinde olan öğrencilerin kariyer planlama alt boyutunda daha az ihtiyaç belirttikleri görülmüştür. Benzer olarak, Büyükgöze Kavas' da (2011) akademik başarısı yüksek üniversite öğrencilerinin daha az kariyer kararsızlığı yaşadığını ve kariyer kararı vermede daha fazla öz-yeterliğe sahip olduğunu belirtmektedir.

Eğitim Fakültesi öğrencilerinin üniversite öncesi dönemde ve üniversitede yardım aldıkları kaynakların başında üniversite öğretim elemanları yer almaktadır. Öğretim elemanlarının mesleki konularda en çok tercih edilen kaynak olması, yurt içi ve yurt dışı çalışmaların bulgularıyla tutarlılık göstermektedir (Işık, 2007; Ware, 1986). Elde edilen bu bulgunun, öğretim elemanlarının öğrencilerin kariyer gelişimi üzerindeki etkisinin önemine işaret ettiği söylenebilir. Öğretim üyelerinin, öğrenciler tarafından kariyer gelişim ihtiyaçları konusunda en çok yardım almayı tercih ettikleri kaynak olarak değerlendirilmesi, araştırmanın yapıldığı üniversitede öğretim üyelerinin öğrencilere kariyerleri ile ilgili konularda destek olmalarının bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

Bu çalışmada elde edilen bulgulardan bir diğeri de öğrencilerin üniversitede sunulan kariyer danışmanlığı hizmetlerini öncelikli yardım kaynağı olarak görmemesidir. Bu bulgunun da önceki araştırma bulgularıyla paralel olduğu söylenebilir (Lunneborg, 1986; Fouad ve diğerleri, 2006). Bu durumun nedenleri arasında, öğrencilerin üniversitelerinde sunulan hizmetlerden haberdar olmamaları ve psikolojik yardıma yönelik çekinceleri sayılabilir (Işık, 2007). Bu nedenle, üniversitelerin kariyer gelişimi ihtiyaçlarına yönelik sağladıkları hizmetleri öğrencilerine etkili bir şekilde tanıtmaları gerekmektedir. Ayrıca, farklı fakültelerde okuyan öğrencilerin kariyer gelişimi ihtiyaçları kendi aralarında farklılaşabilir. Bu sebeple, üniversite yönetimleri farklı fakülteye kayıtlı öğrencilerin ihtiyaç duyduğu kariyer gelişimi ihtiyaçlarını belirleyip öğrencilerine daha etkili kariyer danışmanlığı hizmetleri sağlayabilirler. Üniversite öğrencilerinin psikolojik yardıma yönelik çekinceleri konusunda da, ülkemizdeki üniversitelerin büyük bir çoğunluğunda bulunan sağlık ve rehberlik merkezlerinde çalışan psikolojik danışmanlara, psikologlara ve bu alandaki akademisyenlere önemli sorumluluklar düşmektedir. Yardım hizmeti sunan uzmanlar ve alan akademisyenleri üniversite öğrencilerinin kariyer gelişimi ihtiyaçlarına yönelik ortak projeler üretip üniversite öğrencilerinin kariyer gelişimlerine daha somut ve etkili katkılar sağlayabilirler.

Alan yazında yapılan çalışmalar, internet ve çevrim içi internet araçlarının kariyer, kariyer ihtiyaçları, kariyer gelişimi, kariyer planlama veya mesleki bilgi sağlama konularında etkin olduğunu (Zalaquett ve Osborn, 2007) ve bu araçların kullanımının ise, üniversite öğrencileri arasında gün geçtikçe yaygınlaştığını göstermektedir (Haberstroh, Rowe ve Cisneros, 2009). Fakat bu çalışmanın sonuçları, öğrencilerin kariyer ihtiyaçları konusunda internette var olan kaynak ve araçlardan öncelikli olarak faydalanmadıklarına işaret etmiştir. Bunun durumun farklı nedenleri olabileceği göz önünde bulundurularak, gelecekte yapılacak çalışmalarda öğrencilerin internette var olan kaynak ve bilgilerden ne derece haberdar oldukları ve daha çok ne tür bilgilere ulaşmak için kullandıkları konularının incelenmesinin önemli olduğu söylenebilir. Dolayısıyla elde edilecek

bu bilgiler çevrimiçi kariyer gelişimi hizmetleri sunma konusunda internet teknolojilerinden nasıl ve ne kadar yararlanabileceği hakkında araştırmacılara ve uygulamacılara yol gösterici nitelikte olabilir.

Çalışmanın bulgularının, üniversitelerin psikolojik danışma merkezlerinde ve kariyer planlama merkezlerinde çalışan uzmanlara, Eğitim Fakültesi öğrencilerinin kariyer gelişimi ihtiyaçları konusunda fikir vereceği umulmaktadır. Araştırmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. Bunların başında, katılımcıların bir üniversitenin Eğitim Fakültesi öğrencilerinden oluşması gelmektedir. Bir diğer sınırlılık ise, birinci sınıf öğrencilerinin çalışmaya katılımının sağlanamamasıdır. Dolayısıyla, gelecekte yapılacak çalışmalarda farklı üniversitelerin Eğitim Fakültelerinden, tüm sınıf düzeylerini yansıtacak şekilde veri elde edilmesi önerilebilir. Ayrıca, çalışmanın farklı fakültelerdeki öğrencilerle yürütülmesinin ise, üniversitelerde tüm öğrencilere yönelik kariyer psikolojik danışmanlığı hizmetlerinin planlanması ve sunulması yönündeki çalışmalara önemli katkılar sağlayacağı umulmaktadır.

KAYNAKLAR

- Abişeva, Ş. (1997). *Eğitim Fakültesi öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen bazı etmenler*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Adıgüzel, O. (2009). Schein'in kariyer çapaları perspektifinde Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF öğrencilerinin kariyer değerlerine ilişkin bir araştırma. *The Journal of Faculty of Economics and Administrative Sciences*, 31(1), 277-292.
- Arıcak, T. (1999). *Grupla psikolojik danışma yoluyla benlik ve mesleki benlik saygısının geliştirilmesi*. (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Atik, G. & Yalçın, İ. (2010). Counseling needs of educational sciences students at the Ankara University. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 1520–1526. doi:10.1016/j.sbspro.2010.03.228
- Aycan, Z. & Fikret-Paşa, S. (2003). Career choices, job selection criteria, and leadership preferences in a transitional nation: The case of Turkey. *Journal of Career Development*, 30, 1-17.
- Bacanlı, F. (2015). Career decision-making difficulties of Turkish adolescents. *International Journal for Educational and Vocational Guidance* (Çevrimiçi ilk yayın). doi:10.1007/s10775-015-9304-8.
- Balın, E. (2008). *The role of perceived career barriers and gender in predicting commitment to career choices of university students*. (Unpublished master thesis). Middle East Technical University, Ankara.
- Benton, S. A., Robertson, J. M., Tseng, W. C., Newton, F. B., & Benton, S. L. (2003). Changes in counseling center client problems across 13 years. *Professional Psychology: Research and Practice*, 34, 66-72. doi:10.1037/0735-7028.34.1.66
- Brunner, J. L., Wallace, D. L., Reymann, L. S., Sellers J. J., & McCabe A. G. (2014). College counseling today: Contemporary students and how

- counseling centers meet their needs. *Journal of College Student Psychotherapy*, 28, 257-324. doi:10.1080/87568225.2014.948770
- Büyükgöze Kavas, A. (2011). *Testing a model of career indecision among university students based on social cognitive career theory*. (Unpublished dissertation). Middle East Technical University, Ankara.
- Büyükgöze Kavas, A. (2014). Validation of the Career Adapt-Abilities Scale-Turkish Form and its relation to hope and optimism. *Australian Journal of Career Development*, 23, 125-132.
- Büyükgöze Kavas, A. (2015). *Kariyer psikolojik danışmanlığına yönelik tutum ölçeğinin Türkçe uyarlaması: Geçerlik ve güvenirlik çalışması*. VIII. Üniversiteler Psikolojik Danışma ve Rehberlik Sempozyumu, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Erdoğan Zorver, C. (Kasım, 2013). Savickas'ın kariyer yapılandırma kuramına dayalı örnek bir kariyer grup danışmanlığı çalışması, I. Uluslararası İş ve Meslek Danışmanlığı Kongresi Bildiri Kitabı, 184-191.
- Erdoğan Zorver, C. & Korkut Owen, F. (2014). Kariyer uyumu ve iyimserliği ölçeği'nin geliştirilmesi. *International Journal of Human Sciences*, 11(2), 314-331.
- Eyüboğlu G. (2006). *Evaluation of the university students' career anchors*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Fouad, N. A., Guillen, A., Harris-Hodge, E., Henry, C., Novakovic, A., Terry, S., & Kantamni, N. (2006). Need, awareness, and use of career services for college students. *Journal of Career Assessment*, 14, 407-420. doi:10.1177/1069072706288928
- Gallagher, R. P., Golin, A., & Kelleher, K. (1992). The personal, career, and learning skills needs of college students. *Journal of College Student Development*, 33, 301-309.
- Gizir, C. A. (2005). Orta Doğu Teknik Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin problemleri üzerine bir çalışma. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 196-213.
- Haberstroh, S., Rowe, S., ve Cisneros, S. (2009). Implementing virtual career counseling and advising at a major university. *Journal of Cases on Technology*, 11(3), 31-44.
- Healy, C. C. & Reilly, K. C. (1989). Career needs of community college students: Implications for services and theory. *Journal of College Student Personnel*, 30, 541-545.
- Işık, E. (Eylül, 2007). *Üniversite öğrencilerinin üniversitelerinde verilen kariyer danışmanlığı hizmetlerine ilişkin algı ve beklentileri*. XVI. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Tokat.
- Kelly, K. R. & Pulver, C. A. (2003) Refining measurement of career indecision types: a validity study. *Journal of Counseling and Development*, 81(11), 445-454.

- Koç, M. (1991). *K.T.Ü. Fatih Eğitim Fakültesi birinci sınıf öğrencilerin meslek seçimlerine etki eden faktörlerin belirlenmesi*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Korkut Owen, F., Dursun Kepir, D., Özdemir, S., Ulaş, Ö. & Yılmaz, O. (2012). Üniversite öğrencilerinin bölüm seçme nedenleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(3), 135-151.
- Kuzgun, Y. (2000). *Meslek Danışmanlığı Kuramlar Uygulamalar*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Lunneborg, P.W. (1986). Assessing students' career needs at a large state university. *Teaching of Psychology*, 13, 189-192.
- Mauer, E. B., & Gysbers, N. C. (1990). Identifying career concerns of entering university freshman using my vocational situation. *Career Development Quarterly*, 39, 155-165.
- Niles, S. G. & Harris-Bowlsbey, J. (2013). *Career Development Interventions in the 21st Century*. Boston: Pearson.
- Pilavcı, D. (2007). *Bilgi çağında değişen kariyer anlayışı ve üniversite öğrencilerinin kariyer tercihlerini etkileyen faktörler üzerine bir uygulama*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Pişkin, M. & Gerçek, N. (April, 2008). *Career values of university students*. International Congress of Counseling, Istanbul, Turkey.
- Sarıkaya, T. & Khorshid, L. (2009). Üniversite öğrencilerinin meslek seçimini etkileyen etmenlerin incelenmesi: Üniversite öğrencilerinin meslek seçimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7, 393-423.
- Super, D. E. (1988). Vocational adjustment: Implementing a self-concept. *The Career Development Quarterly*, 36(4), 351-357.
- Super, D. E. (1990). A life-span, life-space approach to career development. In D. Brown, & L. Brooks (Eds.), *Career choice and development* (2nd ed., pp. 197-261). San Francisco: Jossey-Bass.
- Ware, M. E. (1986). Assessing students' career needs at a small private university. *Teaching of Psychology*, 13(4), 185-188.
- Yerin Güneri, O., Aydın, G., & Skovholt, T. (2003). Counselling needs of students and evaluation of counseling services at a large urban university in Turkey. *International Journal for the Advancement of Counselling*, 25(1), 53-63.
- Yerin Güneri, O. & Çapa Aydın, Y. (Ekim, 2010). *ODTÜ öğrencilerinin psikolojik danışma ve rehberlik ihtiyaçları analizi çalışması*. V. Üniversiteler Psikolojik Danışma ve Rehberlik Sempozyumu, Mersin.
- Yerin Güneri, O. & Çapa Aydın, Y. (Ekim, 2012). *Most pressing counseling need of Turkish university students: Current and future career concerns*. IAEVG International Conference, Mannheim/Germany.
- Zalaquett, C. P. & Osborn, D. S. (2007). Fostering counseling students' career information literacy through a comprehensive career web site. *Counselor Education and Supervision*, 46, 162-171.